

Česká technologická platforma pro zemědělství

ŽIVINOVÉ SLOŽENÍ RYBNIČNÍCH SEDIMENTŮ

Radovan Kopp

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Zemědělský svaz
České republiky

Činnost České technologické platformy pro zemědělství je finančně podporována Ministerstvem zemědělství ČR

ŽIVINOVÉ SLOŽENÍ RYBNIČNÍCH SEDIMENTŮ

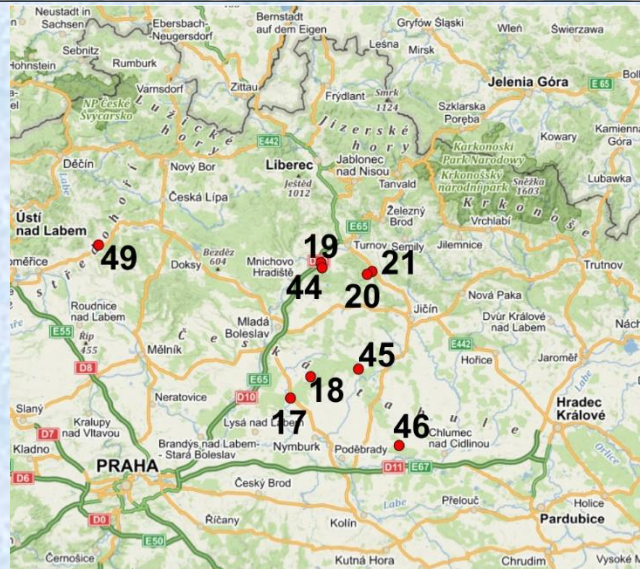
**RADOVAN KOPP¹, BARBORA MUSILOVÁ¹,
MARIJA RADOJIČIĆ¹, LENKA VAŇKOVÁ², JAN GRMELA¹**

Mendelova univerzita v Brně

¹Ústav zoologie, rybářství, hydrobiologie a včelařství

²Ústav chemie a biochemie

Mapa s vyznačením sledovaných rybníků

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16

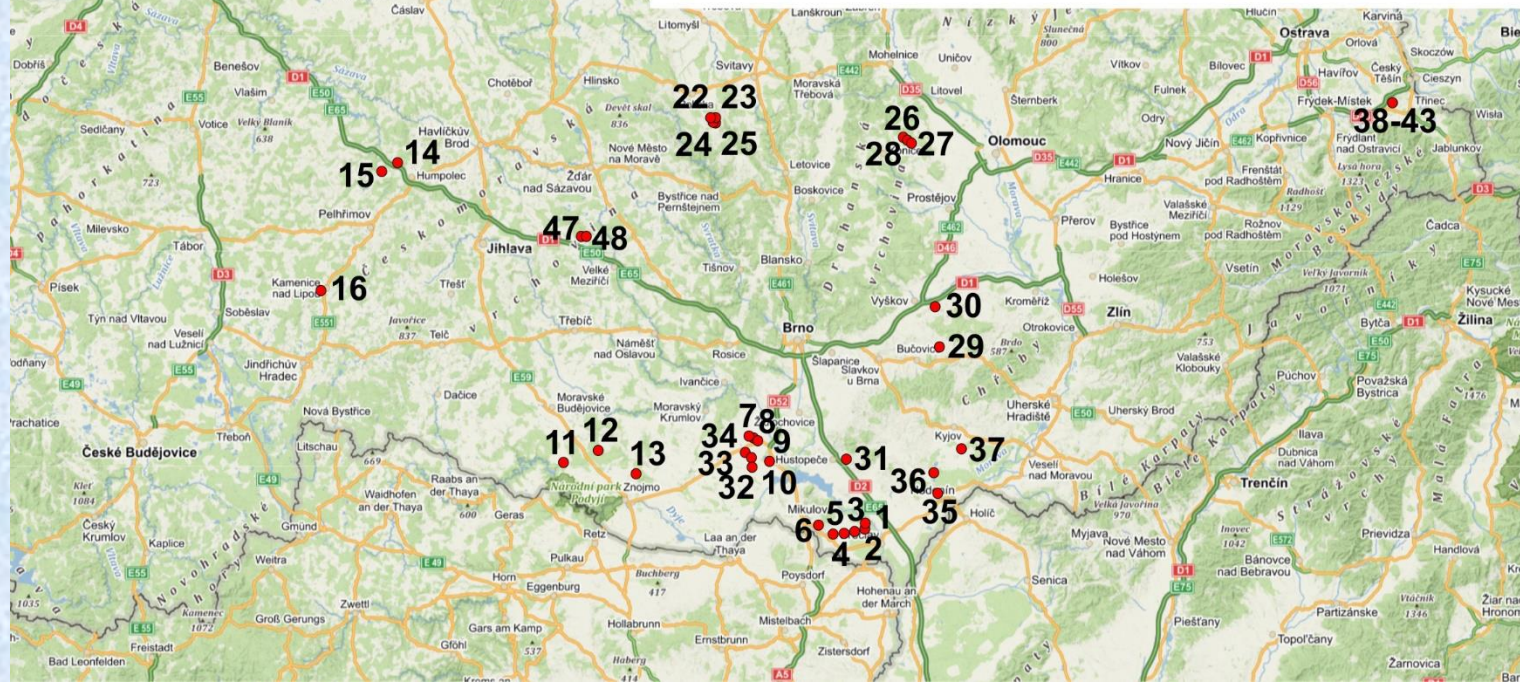
- Zámecký
- Nesyt
- Hlohovecký
- Prostřední
- Mlýnský
- Mušlovský dolní
- Šumický horní
- Šumický dolní
- Pohořelický
- Novoveský
- Štítarský
- Jankovec
- Únanovský
- Hliněný
- Strašák
- Kalich

- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32

- Vlkava
- Záhumenní velký
- Žabakor
- Hrudka
- Rokytnický
- Nebesář
- Ráček I
- Ráček II
- Ráček III
- Bohuslavický I
- Bohuslavický II
- Bohuslavický III
- Uhřický
- Pruský
- Kurdějovský
- Troskotovický

- 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40
- 41
- 42
- 43
- 44
- 45
- 46
- 47
- 48
- 49

- Křížový
- Vlasatický
- Dvorský
- Šilhánek
- Písečný u Milotic
- Třanovice 1
- Třanovice 2
- Třanovice 3
- Třanovice 4
- Třanovice 5
- Třanovice 6
- Oběšenec
- Hasina
- Dlouhopolský
- Nátěsník
- Netěsník
- Chmelař

Metodika

- Odběr sedimentů:
- na plné vodě pomocí Ekmanova drapáku
  - při výlovu rybníků kovovou lžící

Analýzy (mokrý vzorek)

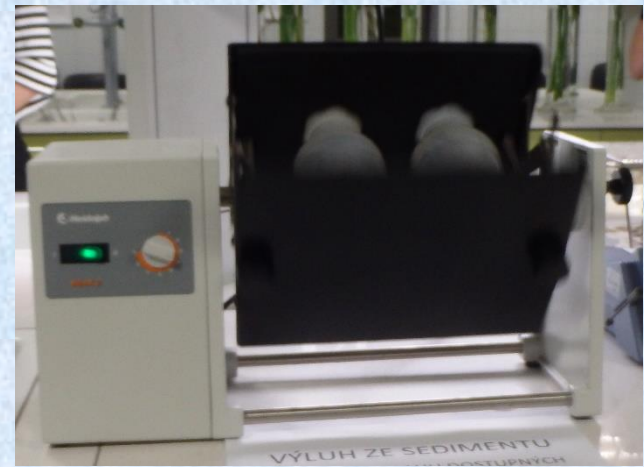
- sušina sedimentu (105 °C)
- vodný výluh (N, P, Ca, Fe, CHSK)

Analýzy (lyofilizovaný vzorek)

- výluh Mehlich III (P, Mg, Ca, K)
- N, C, pH (CaCl_2)

Analýzy (spálený vzorek)

- organické látky (550 °C)
- výluh lučavka (P, Ca)

SUŠINA, pH

Sušina rybníčních sedimentů:

Průměrná hodnota $\pm$ SD   36,3 $\pm$ 12,5 %

Medián   35,3 %

Sušina sedimentu se u většiny rybníků pohybovala v rozmezí 25 až 45 %

Nejvyšší hodnoty sušiny byly zaznamenány u rybníků s vysokým podílem písčitého substrátu (max. 74,7 %), nejnižší u rybníků s vyšším podílem organické hmoty (min. 8,6 %).

Výměnná hodnota pH (CaCl₂) rybníčních sedimentů:

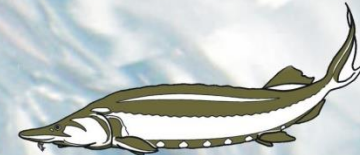
Průměrná hodnota $\pm$ SD   6,46 $\pm$ 0,56

Medián   6,51

Min – max.   5,09 - 7,99

Vzhledem k převaze sledovaných rybníků z oblastí s vysokým podílem vápníku je i výměnná hodnota pH vyšší.

ORGANICKÉ LÁTKY

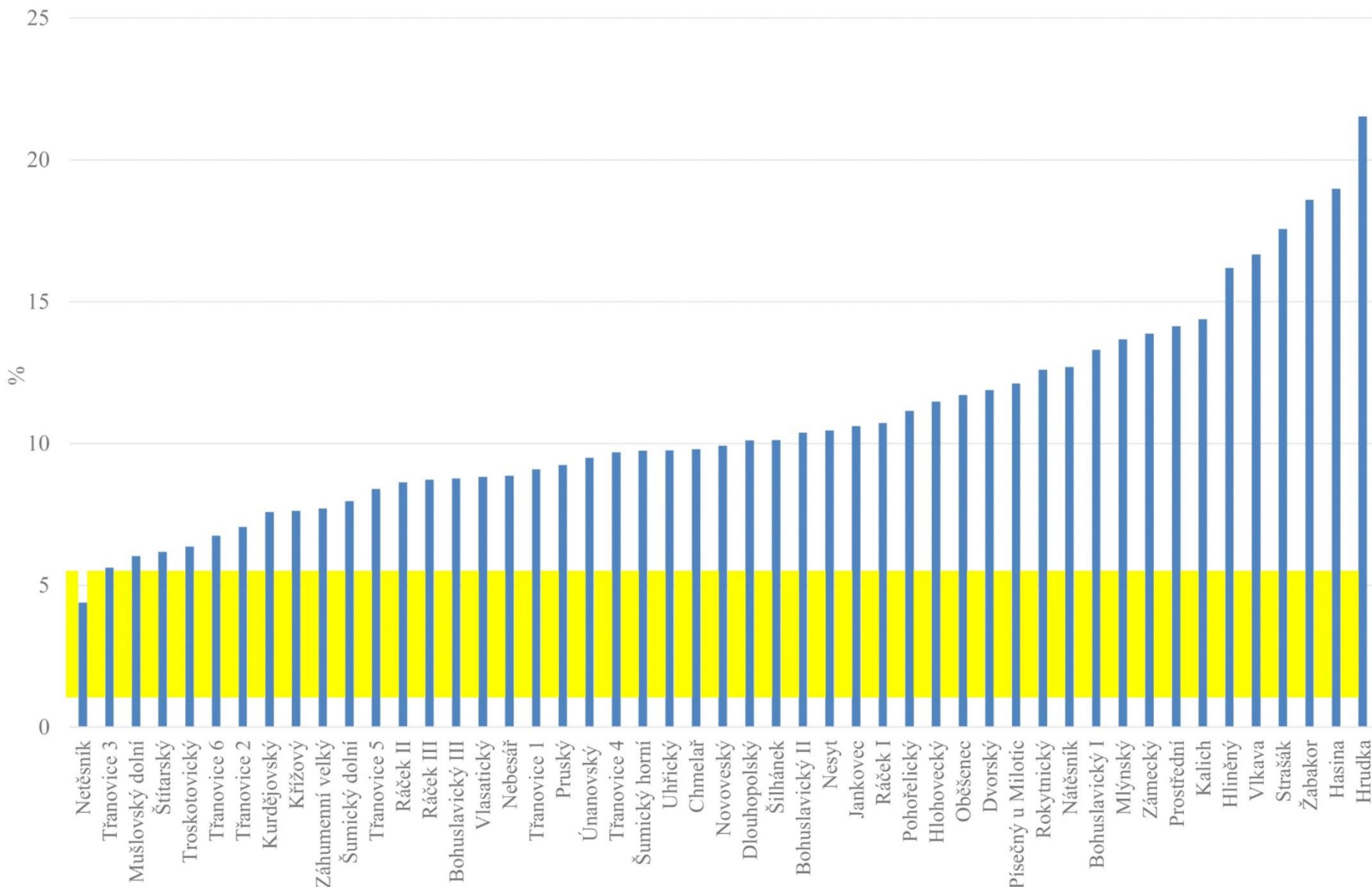
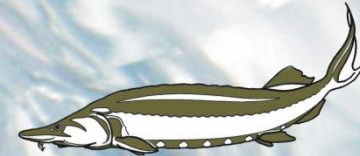

Podíl organické hmoty v půdách se nejčastěji vyjadřuje v % organického uhlíku (C_{OX}). Dlouhodobé sledování ukazuje poměrně úzké rozpětí průměrného obsahu organického uhlíku zemědělských půd od 1,24 do 2,12 %.

Ke srovnání hodnot organické hmoty stanovené pomocí metody spalitelného podílu ($550\text{ }^{\circ}\text{C}$) ze sušiny sedimentu lze využít koeficient 1,72, kterým se hodnoty C_{OX} vynásobí.

Přes značné rozdíly mezi jednotlivými rybníky je zřejmý vysoký podíl organické hmoty ve srovnání se zemědělskou půdou, kde se obsah organické hmoty stále snižuje.

ORGANICKÉ LÁTKY

FOSFOR

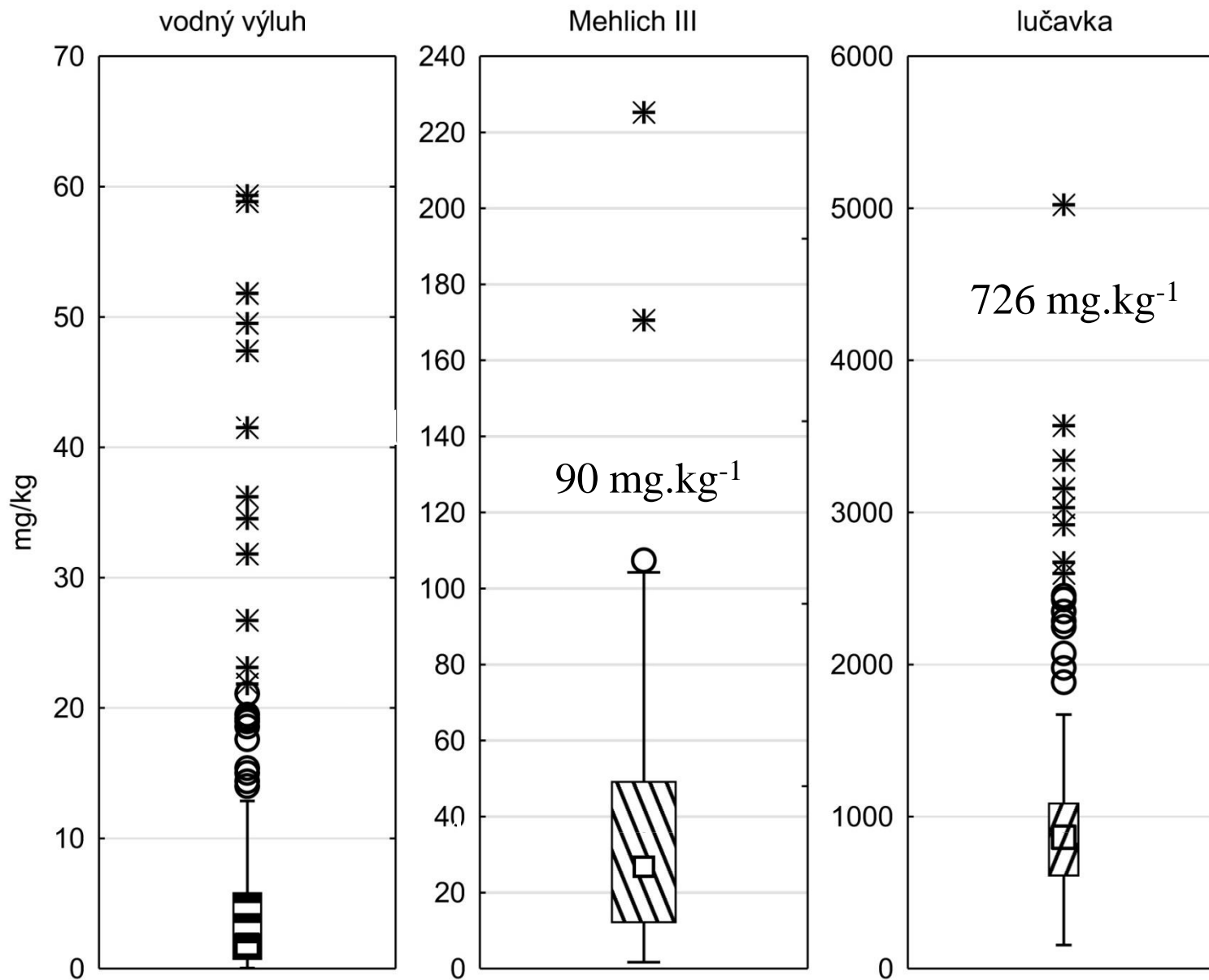
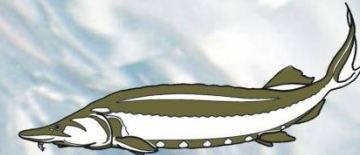
Hodnoty fosforu ve vodném výluhu sedimentů kolísají v širokém rozmezí s průměrnou hodnotou $3,6 \text{ mg.kg}^{-1}$. Celkový fosfor ve vodném výluhu kolísal v rozmezí od $0,1$ do $59,3 \text{ mg.kg}^{-1}$.

Obsah fosforu stanovený ve výluhu dle Mehlicha III, tedy stanovení běžně využívané k vyhodnocení živinového složení půd, se v sušině sedimentu rybníků pohyboval v rozmezí od $1,7$ do $225,2 \text{ mg.kg}^{-1}$ s průměrnou hodnotou $25,5 \text{ mg.kg}^{-1}$.

Průměrná hodnota fosforu ze sledovaného souboru rybníků ve výluhu lučavkou královskou byla $902,1 \text{ mg.kg}^{-1}$. Celkový fosfor ve výluhu lučavkou kolísal v rozmezí od 156 do 5022 mg.kg^{-1} .

FOSFOR

FOSFOR

Uhřický rybník

Fosfor (mg.kg^{-1})

výluh lučavka

1	1058
2	990
3	1048
4	1054
5	978

VÁPŇÍK

Průměrné hodnoty vápníku byly ve vodném výluhu $0,3 \text{ g.kg}^{-1}$ výluhu dle Mehlich III $18,5 \text{ g.kg}^{-1}$ a ve výluhu lučavkou královskou $46,9 \text{ g.kg}^{-1}$.

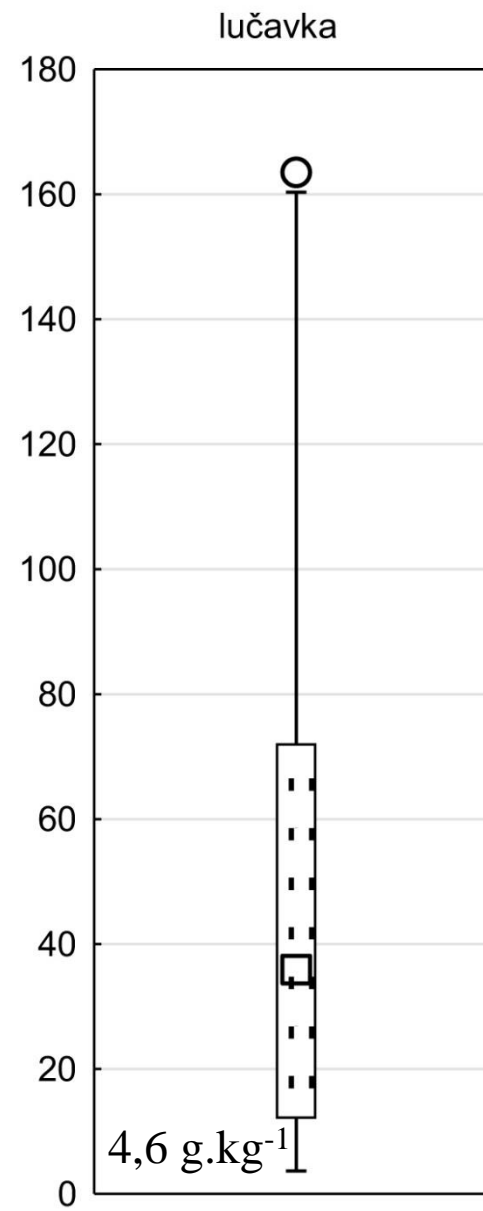
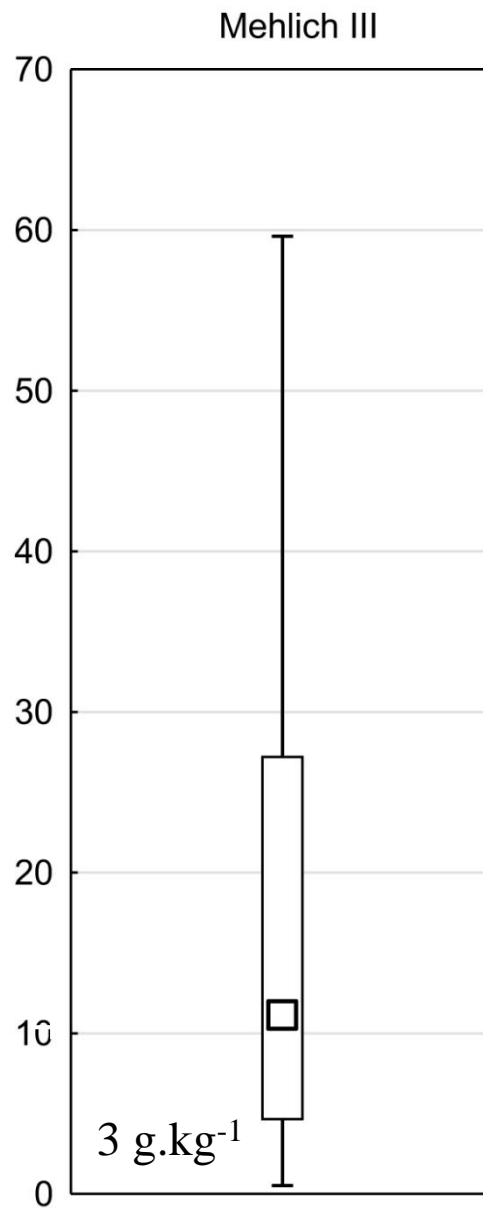
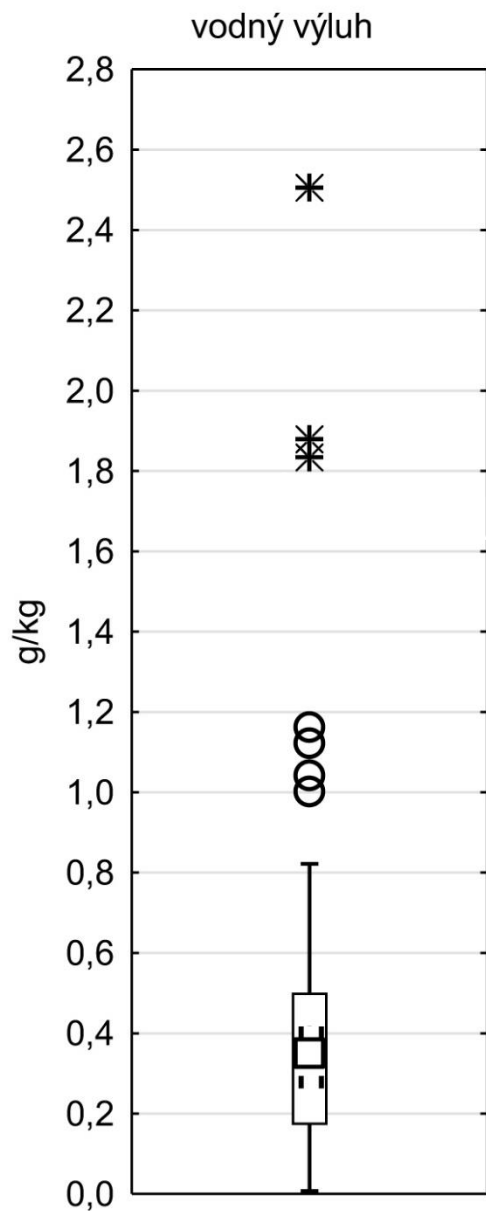
Vápník ve vodném výluhu kolísal v rozmezí od $0,007$ do $2,5 \text{ g.kg}^{-1}$.

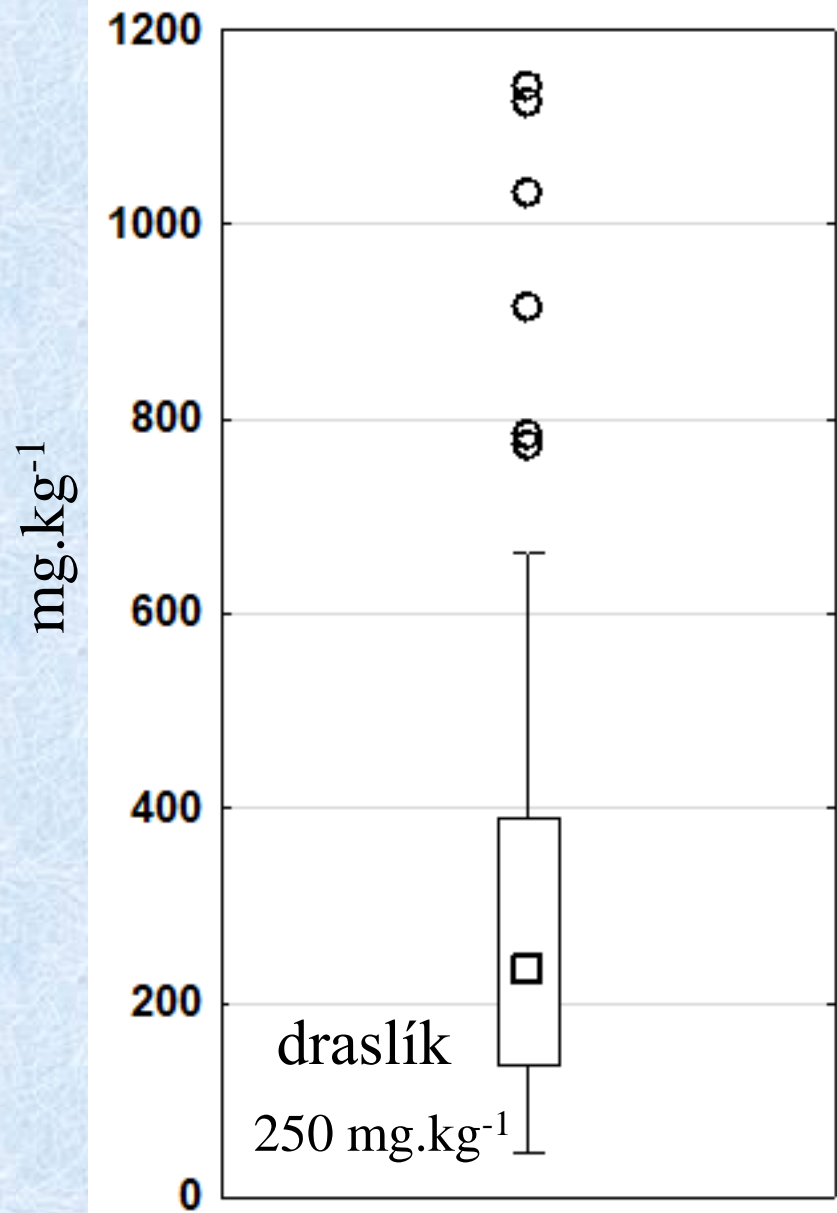
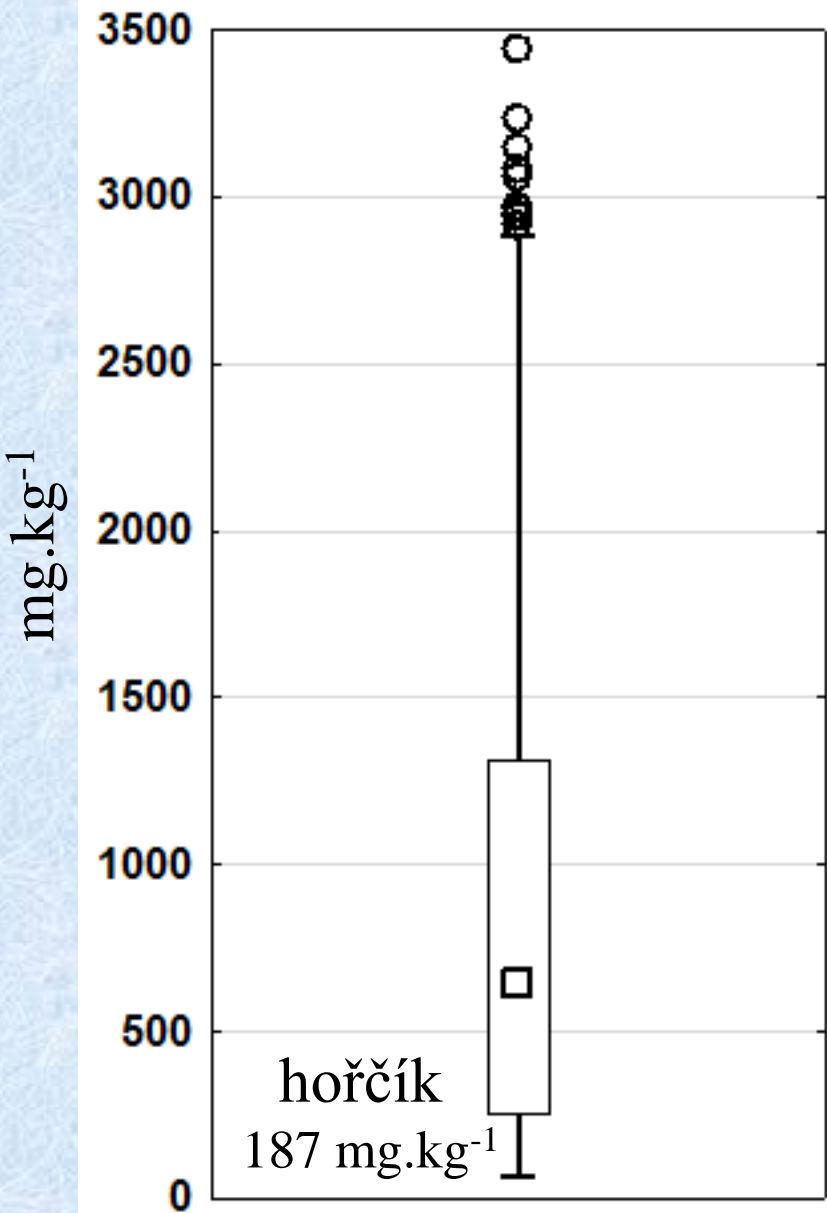
Vápník ve výluhu dle Mehlich III kolísal v rozmezí od $0,5$ do $59,6 \text{ g.kg}^{-1}$.

Vápník ve výluhu lučavkou královskou kolísal v rozmezí od $3,7$ do $63,5 \text{ g.kg}^{-1}$.

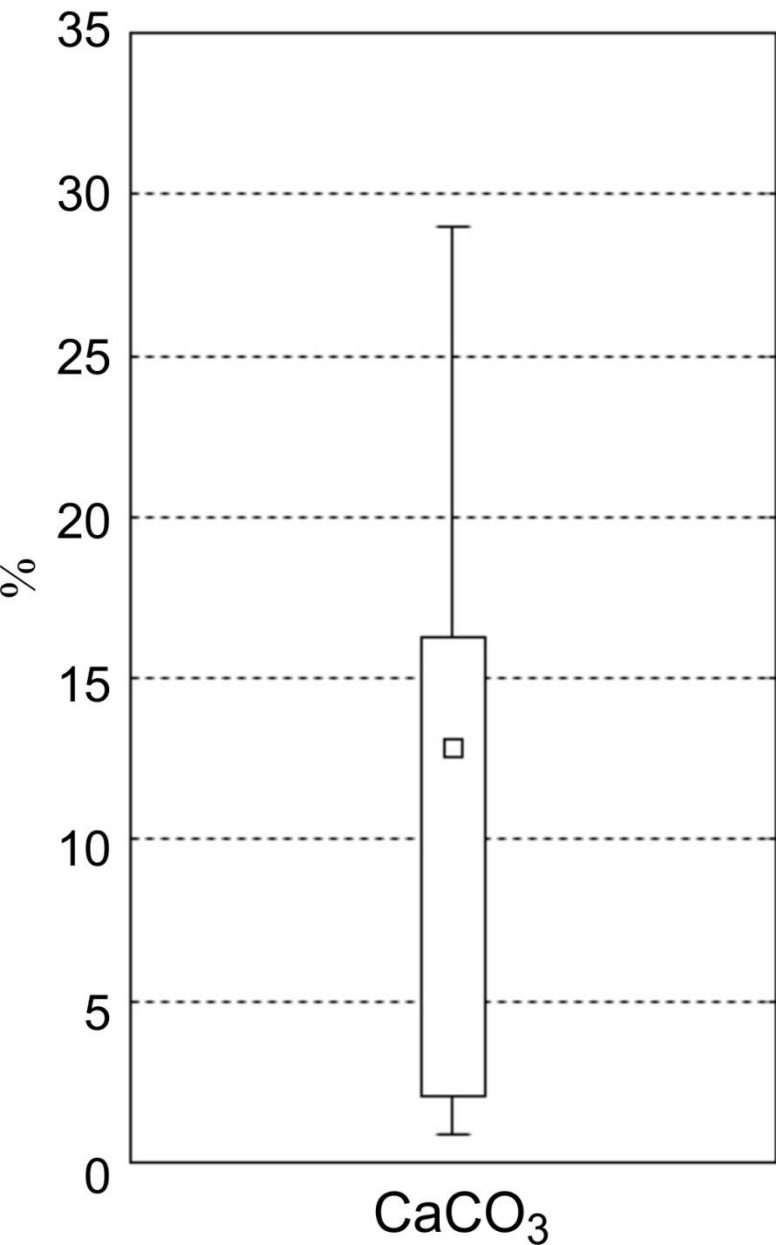
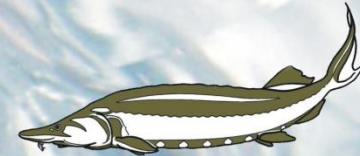
Velké rozdíly v hodnotách vápníku v sedimentech rybníků jsou mimo podloží dány hlavně vlivem rybářského hospodaření a realizaci vápnění rybníků.

VÁPŇÍK

UHLIČITANY

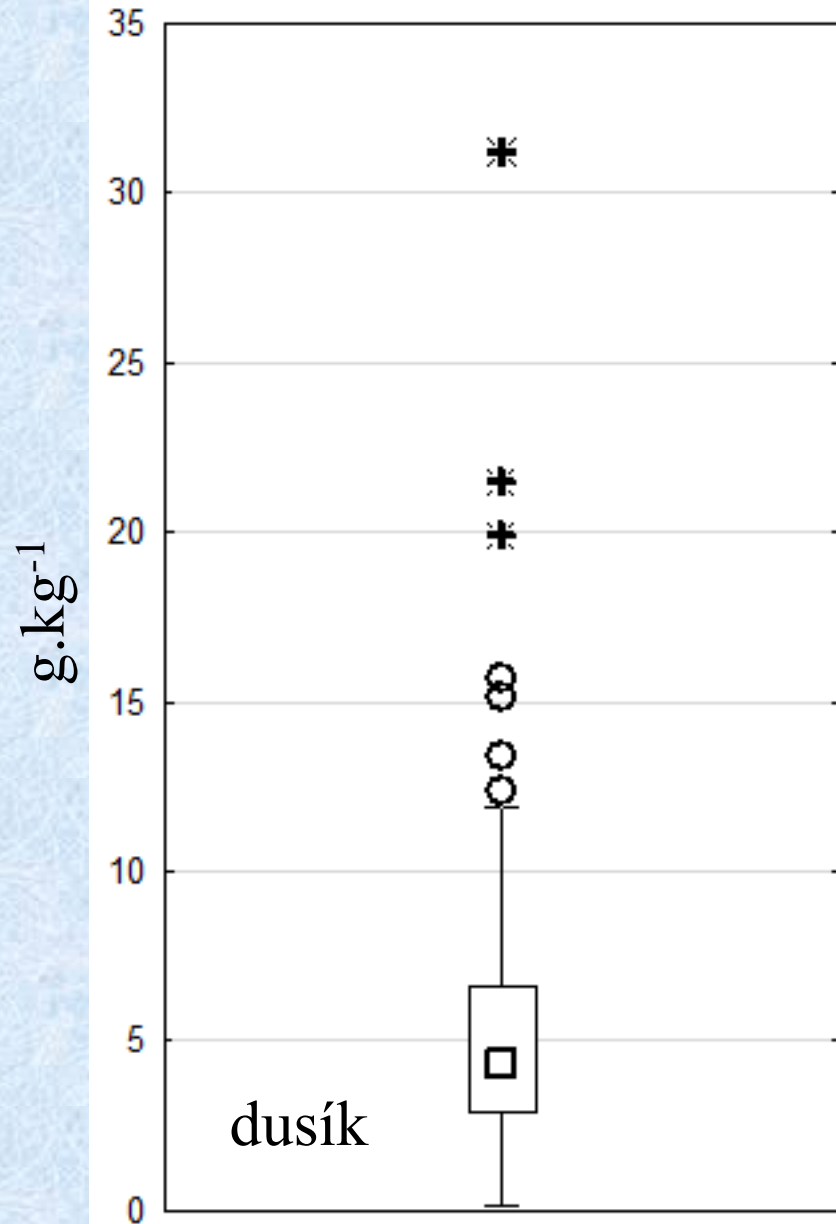
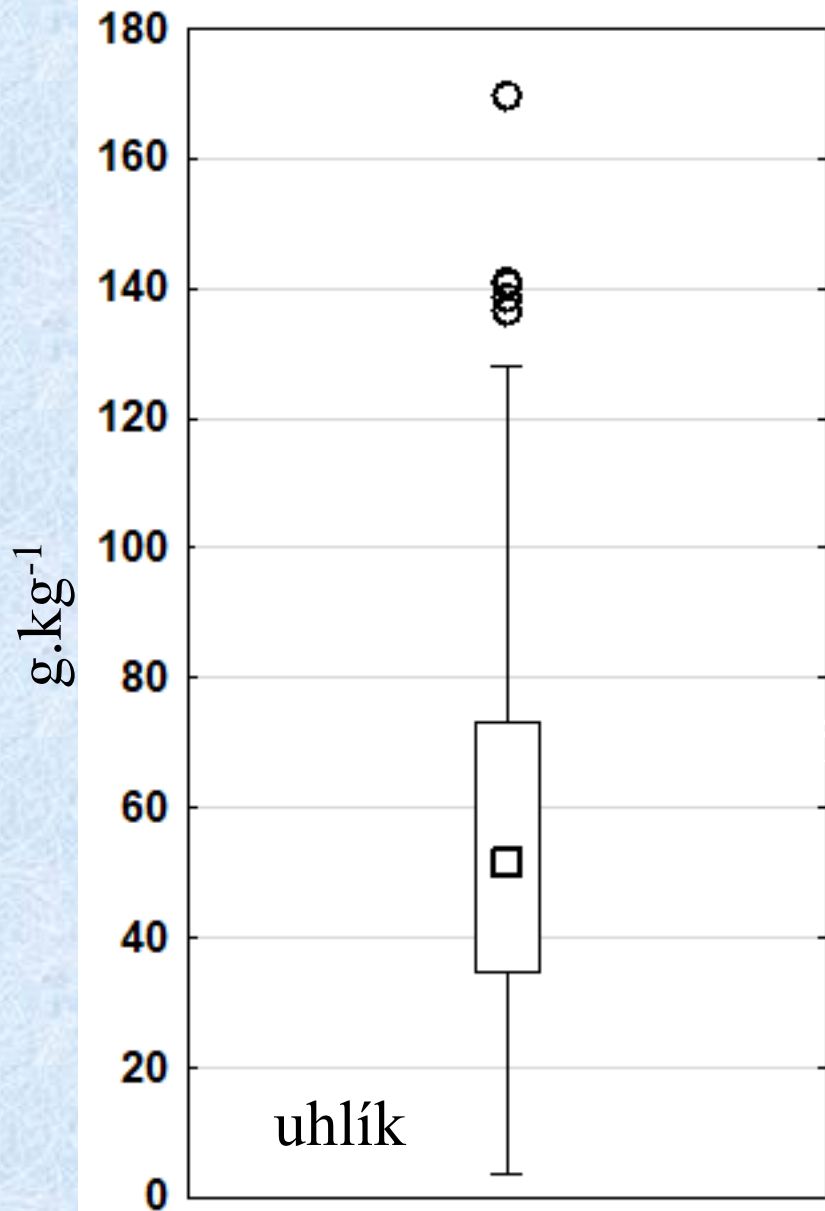
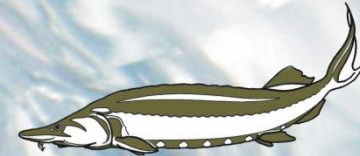

Rybník	% CaCO_3	SD
Nesyt	28,98	3,74
Hlohovecký	21,91	8,78
Mlýnský	20,72	7,85
Prostřední	17,80	10,36
Uhřický	16,66	3,86

5

Rybník	% CaCO_3	SD
Strašák	0,91	0,18
Kalich	1,24	0,17
Jankovec	1,60	0,35
Hliněný	2,00	0,54
Hrudka	2,06	0,40

CELKOVÝ UHLÍK A DUSÍK

Sedimenty rybníků

- vysoký podíl organické hmoty, vápníku, obsahu dostupného hořčíku a celkového fosforu.
- srovnatelný obsah draslíku a celkového hořčíku se zemědělskou půdou
- nižší podíl dostupného fosforu

Z hlediska živinového složení se rybniční sediment jeví jako velmi vhodný k aplikacím na zemědělskou půdu, ALE . . .

- legislativa (Zákon č. 185/2001 Sb., Vyhláška č. 257/2009 Sb.)
- kontaminace [As, Be, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, V, Zn, Σ benzenu, toluenu, ethylbenzenu a xylenů, PAU (polycyklické aromatické uhlovodíky), PCB (polychlorované bifenoly), uhlovodíky C₁₀–C₄₀, DDT (včetně metabolitů)]
- finance

Kontrola

10 %

6. 4. 2020

25 %

50 %

kontrola

10 %

13. 5. 2020

25 %

50 %

kontrola

10 %

12. 6. 2020

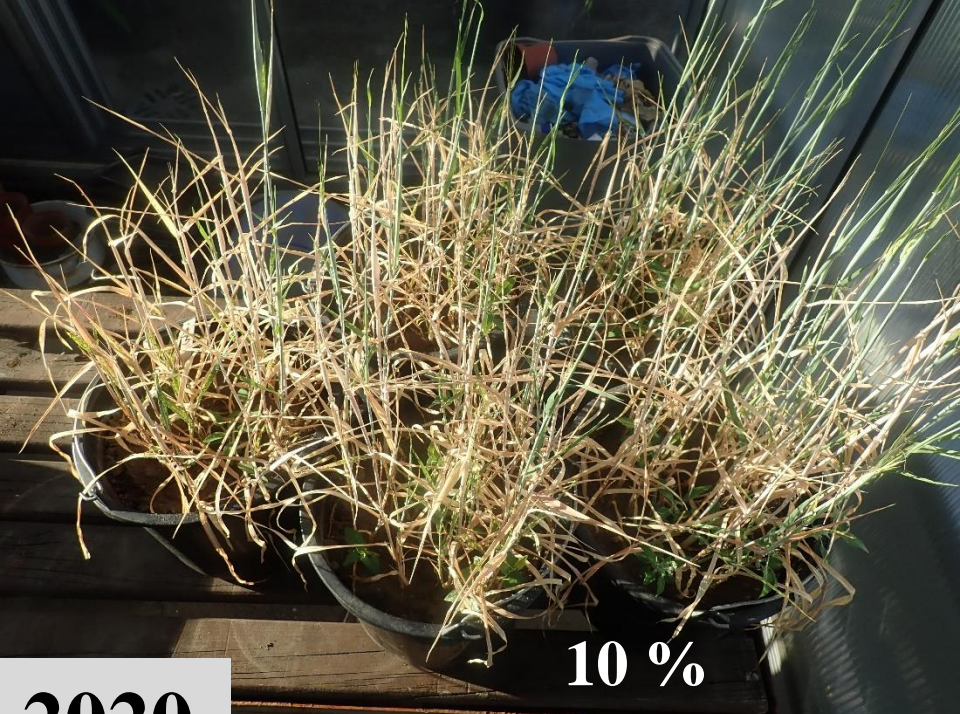
25 %

50 %

kontrola

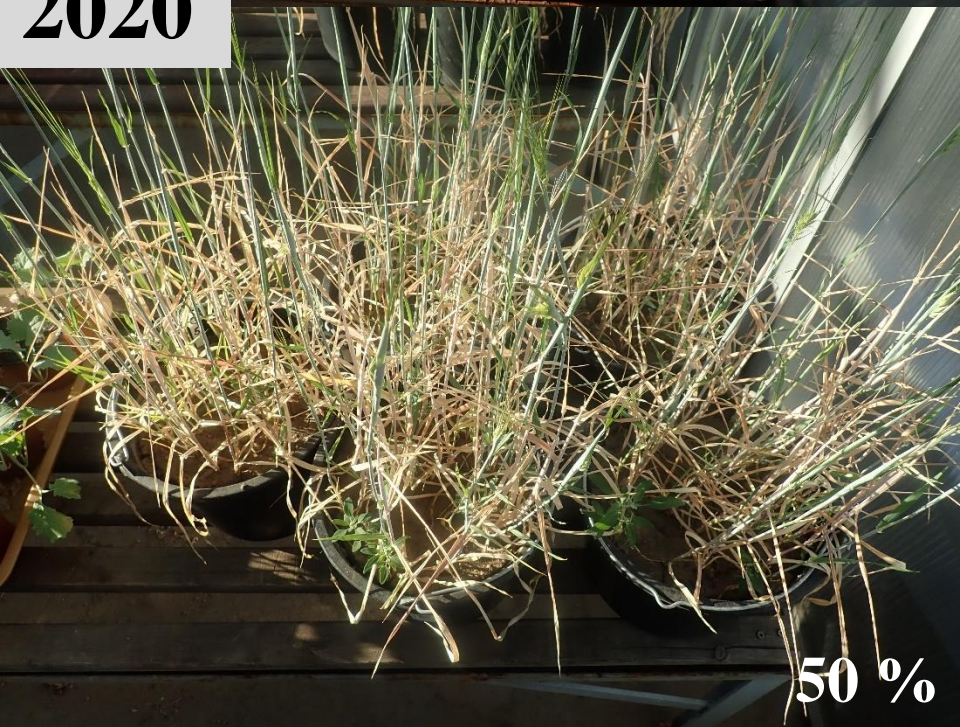

10 %

13. 7. 2020

25 %

50 %

Česká technologická platforma pro zemědělství

DĚKUJI ZA POZORNOST

Činnost České technologické platformy pro zemědělství je finančně podporována Ministerstvem zemědělství ČR